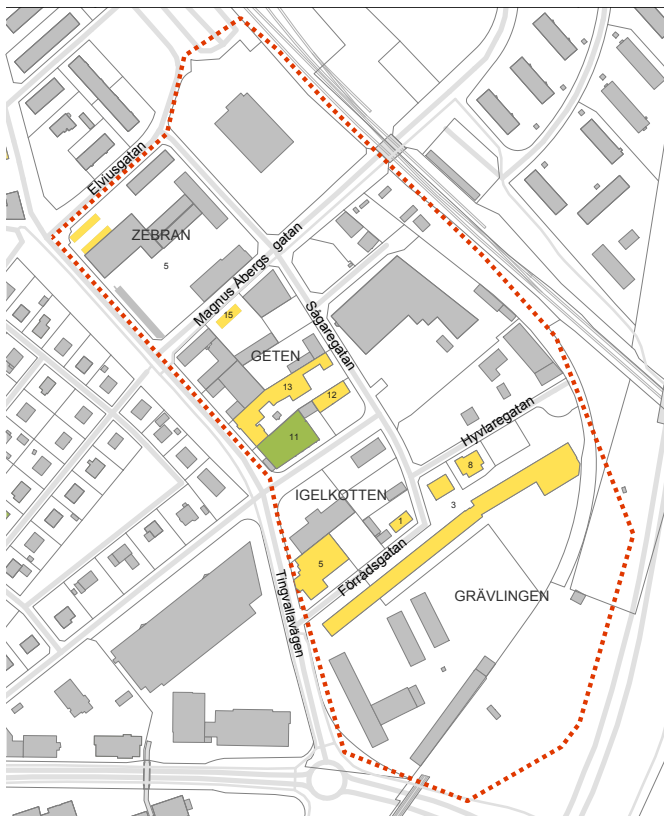

7:c TINGVALLA INDUSTRIOMRÅDE

BESKRIVNING AV KULTURMILJÖN

Ett band av mindre industrier och verkstadsbyggnader följer järnvägen från järnvägsstationen bort mot Hojum. Många byggnader, inte sällan med arkitektoniska kvaliteter, på småtomter tillsammans med äldre träbebyggelse är utmärkande för miljön. Genom storlek, material och arkitektur går det att följa industri- och verkstadsutvecklingen från de tidigaste småskaliga verksamheterna i Tingvalla till större postmodernistiska kontorskomplex och industrier i Hojum.

Industrin har alltid varit ett av Trollhättans starkaste signum. Staden är kanske främst förknippad med industriverksamheten kring älven och fallfåran men när järnvägen, under slutet av 1800-talet, blev ett alternativ till kanalen som transportled började nya industriområden etableras i anslutning till denna.

Ett av de tidigaste centralt placerade verkstadsindustriområdena i Trollhättan var Tingvalla där småindustrier började etablera sig under 1930- 40-talen. Här fanns bland annat stadens slakteri, en murbruksfabrik, Trollhättans mejeriförening, Lidéns Konfektionsindustri, Trollhättans Glassfabrik, en eldriven kvarn och flera verkstadsbyggnader av olika karaktär. Innan industrierna etablerades i området fanns här bland annat stenbrott och en kolerakyrkogård. Den industri som växte fram här var främst en livsmedelsindustri anpassad för den urbana människan. Ett stadsdelsnära industriområde, med tillgång till dagligvaror som inte tålde längre transporter.

Under 1930-talet uppfördes Trollhättans första idrottshall efter ritningar av Ville Berglund och Hugo Lindblad. På nedre plan fanns en skofabrik och på övre plan en idrottshall främst anpassad för brottnig, handboll och tennis. Senare kom hallen även att användas för gymnastik och större dansevenemang. I hallen har stora brottare som Frank Andersson och Janne Karlsson brottats. Idrottshallen invigdes år 1939 och samma år spelades den första handbollsmatchen.

Tingvallahallen år 1951. På gavlarna står det Trollhättans skofabriks A-B med stora bokstäver. Källa: Innovatum bildarkiv.

Tingvallahallen var inte riktigt anpassad för handboll men det hindrade varken spelare eller publik. Enligt uppgifter var det heller inte helt ovanligt att ett krokben fälldes ut när motståndaren kom springandes. Källa: Gamla Trollhättan bildarkiv.

MOTIV

En relativt stor del av byggnaderna från den tidiga industrietableringen i området finns kvar idag. Tillsammans bildar de en småskalig och variationsrik industrimiljö som är viktig att värna om. Kvarteretsstruktur och den småskaliga och variationsrika bebbyggelsen är ett viktigt karaktärsdrag för området.

Tingvallahallen på fastigheten Geten 11 har ett högt kulturhistoriskt värde och en mycket välbevarad karaktär. Värdet förstärks ytterligare då det är en av de äldsta idrottshallarna i länet och var den första idrottshallen i Trollhättan. Även kombinationen idrottshall och verkstad i samma byggnad är ovanlig och tillskriver ytterligare värden till byggnaden.

På fastigheten Grävlingen 3 finns en fd. murbruksfabrik från år 1945. Byggnaden har ett karakteristiskt utseende där man trots viss ombyggnation fortfarande kan utläsa tidigare funktion och verksamhet. Vid sidan om denna byggnad på fastigheten Grävlingen 8 finns en fd. eldriven kvarn och lagerbyggnad från år 1948. Kvarnen är en av två kända mekaniska kvarnar som tidigare använts i Trollhättan.

Under 1960-talet etablerades en glassfabrik i området som bland annat kom att tillverka glassen 88:an. Det som finns kvar av fabriken är inte mycket men islagret går fortfarande att utläsa på fastigheten Geten 13 genom höjd och den kubiska volymen.

ÅTGÄRDER

- Tingvallahallen har så höga kulturhistoriska värden att den även är värdefull ur ett regionalt perspektiv.
- I samband med upprättande av ny detaljplan ska Tingvallahallen förses med skyddsbestämmelser. Skyddsbestämmelserna ska förutom rivningsförbud innefatta anvisningar gällande de delar som inte får förändras eller tas bort och för underhåll.
- Skyddsbestämmelserna bör kombineras med utökad lovplikt för åtgärder som har påverkan på skyddsvärdet.

En av byggnaderna på Geten 12 som troligtvis användes som murbruksfabrik när det uppfördes.

FÖRHÅLLNINGSSÄTT

Områdets småskaliga struktur med ett konglomerat av byggnader av olika karaktär är värdefullt att bevara. Strukturen tål att utvecklas med bland annat bostäder.

I området finns äldre träd och mindre grönområden som är värdefulla och ovanliga inslag i en miljö med industrikaraktär. Berg i dagen samt stödmurar av sten är särskilt värdefullt att bevara.

Tingvallahallen besitter stora kulturhistoriska värden och ska vårdas och underhållas med material som ursprungligen användes och med traditionella metoder. Lanterninerna på taket bör tas fram och tillbyggnaden åt sydväst bör avlägsnas.

Järnvägsstationen från 1870-talet är ritad av Axel Kumelin.
Källa: Innovatum bildarkiv